

A TISZAADONYI GÖRÖGKATOLIKUS

GYÜLEKEZET TÖRTÉNETE

/Böjtös Evelin fotója/

A GÖRÖGKATOLIKUS GYÜLEKEZET TÖRTÉNETE

Tiszaadonyban két gyönyörű templom található. Egy református és egy katolikus.

A katolikus templomnak 2015-ben fejeződött be a teljes felújítása.

Amikor érdeklődtem az emberektől, hogy mikor épülhetett, mindenki úgy emlékezett, hogy kb. 1940-ben.

A felújítás egyik látványos eleme a régi toronytető levétele.

Ott izgultam a tiszaadonyi emberekkel, s vártam a csodát. Hatalmas daru emelte le a templom süvegét, a gömbbel együtt. Annyira vágytam meglátni a gömbben elhelyezett üzenetet!

Sajnos, nem volt benne semmi. Akkor elhatároztam, mégis megtudom a katolikus templomunk történetét, s megosztom a tiszaadonyiakkal.

Az nem véletlen, hogy keveset lehetett róla tudni, mert története **ÖSSZEFONÓDOTT A REFORMÁTUS TEMPLOMÉVAL.**

A faluban először katolikus templom épült.

A görögkatolikus vallás létrejötte Beregben

A magyar egyházi szervezet kialakítása során királyaink kizárólag **római katolikus** egyház megyéket szerveztek.

Imre királyunk /1196-1204/ ugyan tett lépéseket III. Ince pápánál egy bizánci szertartású püspökség felállítására, a kísérlet azonban nem járt sikerrel.

A XVII. századból fennmaradt imádságok és énekek tanúsítják a bizánci kereszténység, folytatólagos, ha nem is folyamatos tovább élését.

A munkácsi püspökök igyekeztek a magyar Alföldön élő bizánci szertartású keresztényekre is kiterjeszteni joghatóságukat.

1623 után már a „görög egyházak püspökének” nevezik a munkácsi püspököket.

A bizánci szertartásban megmaradt korszakú magyarság a templomi liturgiában nem használhatta anyanyelvét.

A magyar bizánci katolikus papság azzal a jogos igénnyel fordult a munkácsi

püspökhöz, hogy a ruténekhez és románokhoz hasonlóan a **magyarok is** használhassák anyanyelvüket a liturgiában.

Ennek eredményeként római engedély nélkül a XVIII. század utolsó évtizedére elkészült Aranyszájú Szent János Liturgiájának kéziratos magyar szövege.

Az első magyar **görög katolikus énekeskönyvet 1833-ban Nagyváradon** adták ki. A kéziratos magyar fordítás alkalmazását és elterjedését egyházi tilalom fékezte.

A hajdúdorogi hívek kezdeményezésére 1868. április 16-án 52 magyar egyházközség képviselői országos kongresszust tartottak. A résztvevők kérték a **magyar nyelvű liturgiaengedélyezését, és egy önálló magyar bizánci egyházmegye felállítását.**

Ekkor Ferenc József király megalapította a munkácsi egyházmegye joghatósága alá tartozó Hajdúdorogi Külhelynökséget, és ennek gondjaira bízta 33 magyar ajkú paróchia közvetlen irányítását.

A vikariátust Pásztélyi Kovács János munkácsi püspök (1875-1891) szervezte meg, és az első magyar ajkú külhelynökké Danilovics János kanonokot nevezte ki.

A magyar liturgikus nyelvet egyre több magyar egyházközségben kezdték használni.

1896-ban azonban szigorú tilalom érkezett erre vonatkozólag Rómából, éppen a millennium évében.

Ekkor a Budapesten élő görög katolikusok, Szabó Jenő főrendiházi tag kezdeményezésére 1898. június 8-án megalapították a Görögszertartású Katolikus Magyarok Országos Bizottságát.

A bizottság célja a magyar liturgikus nyelv római kieszközlése, valamint a Gergely-félé naptár bevezetése volt. A programhoz 113 magyar paróchia csatlakozott.

Az Országos Bizottság és a hajdúdorogi mozgalom munkájának eredményeként I. Ferenc József – mint Magyarország Katolikus Egyházának főkegyura – ,1912. május 6-án megalapította a Hajdúdorogi Egyházmegyét, amelyet Szent X. Piusz pápa 1912. június 8-án kanonizált „Christifideles Graeci” kezdetű bullájával.

Az egyházmegyét a Magyar Országgyűlés 1913. évi XXXV. sz. törvénycikkével iktatta törvénybe.

Ezzel a magyar kormány vállalta az új egyházmegye intézményeinek felállítását.

Szent Piusz az új egyházmegyéhez 162 paróchiát csatolt: 70 munkácsi, 8 eperjesi, 44 nagyváradai, 35 Gyulaféhevár, fogarasi, 4 szamosújvári és 1 esztergomiegyházmegyéhez tartozó közösséget.

Az alapítóbulla az egyházmegyét Hajdúdorogról nevezte el, ahonnan az egyházmegye felállítását kérelmező mozgalom kiindult.

.Ferenc József 1913. április 21-én Miklósy István zempléni főesperest,

sátoraljaújhelyi paróchust nevezte ki az egyházmegye első püspökévé. Szent X. Piusz pápa a kinevezést 1913. június 23-án praeconizálta.

Miklósy püspök gyakorlati szempontok miatt ideiglenes székhelyül **Debrecent** választotta

Az 1914. február 23-án történt bombamerényletet követően-amelyben a püspök helynöke, titkára és az egyházmegyei ügyész életét vesztette--az egyházmegye székhelyét Nyíregyházára helyezte át.

A Gergely naptár bevezetésére a Keleti Egyházak sorában elsőként a Hajdúdorogi Egyházmegyében került sor.

1916. június 24-ban jelent meg az új egyházmegye első Schematismusa, amely részletesen ismerteti a magyar görög katolikusság történetét, és tartalmazza a megszervezett egyházmegye adatait.

Az első világháború után a trianoni békekötés lényegesen érintette a Hajdúdorogi Egyházmegye területét is: 75 paróchia Romániához, 4 paróchia Csehszlovákiához került, Munkácsi Egyházmegye joghatósága alá.

Innen számítjuk a görög katolikus vallás történetét.

A tiszadonyi görögkatolikus gyülekezet története

Beregben 1806-ban a lakosság 63,61 %-a tartozott a görög katolikus egyházhoz.

A 16. században a hazai protestáns egyházak készen vették át a **katolikus infrastruktúrát, így a Tiszadonyban található református templom is, eredetileg a katolikusoké volt.**

/Katonai felmérés://mapire.eu/hu /

A térképen látható a görög katolikus fatemplom, a mai kőtemplom közelében

A kevés lélekszámú görögkatolikusok az elvett kőtemplom helyett egy kisebb **fatemplomot** építettek. Az elvett kőtemplom a térkép bal oldalán látható.

A görög katolikus fatemplom a mostani Kossuth utca és a Rákóczi utca sarkán volt. A Kossuth utca akkor Fő út, a Rákóczi a Vidi út volt.

Szemben volt vele a település régi **TEMETŐJE**, amelynek baloldalán a reformátusok, jobb oldalán a katolikusok temetkeztek.

1868.május 4-én temettek utoljára, a mai falu központban lévő, ma már nem ismert

Ó-TEMETŐBE: Bodó Julianna gyermeket.

1868.május 5-én eltemették BODNÁR ANDRÁSNÉT az új temetőbe, amely ma már a RÉGI TEMETŐ.70 évesen, betegsége megjelölése: aggság .

Cséke Dániel lelkész és Szini Zsigmond tanító temetett.

Ma már, kevesen emlékeznek az Ó-TEMETŐ helyére.. Én is most akadtam a térképek megtalálása után erre az értékes információra.

1905-ben **a görögkatolikus egyház 100 korona ellenében- örökre lemondott az ó-temetőben való részükről.**

S az emberek lassan elfeledtek a temetőről...Nem is nagyon értem, hogy nem maradt semmi nyoma annak, hogy ott temetkezés volt...? Hiszen „csak” 150 év múlt el ! Mindig „egyházkert” néven emlegetjük, s mezőgazdasági területként művelik.

<https://mapire.eu/hu>

A térkép közepén jól kivehető az Ó-TEMETŐ, keresztet jelzik.

<https://mapire.eu/hu/map/>

Az 1865-ben készített térképen már a mostani KŐTEMLOM helyén jelzik a görögkatolikusok FATEMLOMÁT. A 81-es helyrajzi szám alatt Csatári Menyhért telke fölött látható a német nyelven írt szó: egyszerű templom.

Érdeemes megismerni a katolikus lelkészek javadalmazását

A katolikus lelkészek stoláris jövedelmei:

Stoláris jövedelmek

	Parochus		Kántor	
	Rft.	kr.	Rft.	Kr.
1. A szülés és a szülő nő megáldása	-	6	-	-
2. Keresztelés	-	17	-	3
3. A szülő nő bevezetése (a templomba)	-	3	-	-
4. A házasság háromszori kihirdetése	-	9	-	-
5. A házasság háromszori kihirdetése más parochushoz való elbocsájtó kiadásával, bizonyítvánnyal a háromszori hirdetésről, a keresztény (jegyes) oktatásban való részvételről és az elvégzett gyónásról, áldozásról.	-	18	-	-
6. Esketés mindenkinek egységesen	1	8	-	6
7. A menyasszony avatása (bevezetése a templomba)	-	12	-	-
8. Az utolsó kenet, melyet nem lehet elhagyni	-	-	-	-
9. Nagy temetés	-	51	-	24
10. A négy evangélista felolvasása a háznál. (A szegényeknél ingyenesen végzendő)	4	-	-	-
11. Parasztáz	-	17	-	7
12. Zsoltároskönyv olvasása a halottért	-	-	-	30
13. Evangéliumok olvasása a temetőbe menet, ahol a stáció (megállás) szokásban van. (Letételi evangélium)	-	17	-	-
14. Kis temetés	-	24	-	12
15. Temetési beszéd szabad stóla alapján				
16. Énekes mise	-	42	-	6
17. Olvasott mise	-	21	-	3
18. Új ház megáldása misével	2	-	-	-
19. Megszentelés	-	51	-	9
20. A pászakasztentelésért semmi nem kérhető, de ahol jóindulatú felajánlás szokásban van, az maradjon tovább.				
21. A Vízkereszti gyűjtés összegszerűen nem határozatik meg, de a helyi szokás értelmében a korábbi gyakorlat tartassék meg, - a szegényeknél ingyenes legyen a koleda.				
22. A lélektávozás előtti Kánonból	-	36	-	6
23. A lélektávozás utáni Kánonból	-	36	-	6
24. Nagy Vizszentelés	1	-	-	6

1800-ban a gyülekezet **nem önállóan** működött a kevés létszám miatt, **Bácsaranyos** volt az anyaegyház.

A hívek száma ekkor 46 fő volt.

1906-ban: **már 178 görög katolikus** és 62 római katolikus élt **TISZAADONYBAN**.

Parochusa: Georgius Simon, vagyis : **SIMON GYÖRGY.**

Tanítója: Ladislaus Vanka, vagyis: **VANKA LÁSZLÓ.**

1909 . Iskola megáldás olvasható a Nyírvidék című újságban.

Bácsaranyos neve : Révaranyos .

„A révaranyosi gk. anya-egyház új iskolájának megáldása a múlt vasárnap a szent mise végével történt meg.

A megáldást Szócska János révaranyosi lelkész végezte, aki szt. beszédet is mondott arról. hogy mily hasznos az iskola a gyermekekre és a szülőkre nézve . Az iskolás leányegyházak, mint a nyírlövői **és tiszaadonyi, tanítóik** vezetése mellett jelentek meg az ünnepélyen.”

Este a Tanítói kinevezések történtek.

Vanka László kántortanítót Tiszaadonyba nevezte ki kántortanítóvá.

1915-ben:

Levelet írt a Révaranyosi görög cath. lelkésze. Kéri a református egyházat, ha tanítóját behívják katonának, fogadja be a görög katolikus gyerekeket oktatási célból./129/1915. 1915. május 26-án.

1922-ben már igencsak **rossz állapotban** volt a görögkatolikus iskola épülete. A reformátusokat kérik a gyermekek elhelyezésére.

A presbitérium **DÖNTÉSE.**

Felvétetnek, a következőképpen.

„Az osztályok a református és a görög katolikus tanító között meg lesznek osztva, olyképpen, hogy az 1-2. o a görög, a délutáni órákban, míg a 3-4-5-6 osztályt délelőtt a ref tanító oktatja. A beíratási díj a ref egyházat illeti.

A megegyezés, csak a jelen tanévre szól.”

1923

Kopócsapatihoz / Bácsaranyos, Révaranyos /tartozó fialák:

Révaranyos, Újkenéz, Gyüre, Nyírlövő, Lövőpetrl, Tizsakerecseny, **Tiszaadony**, Tizszaszalka, Tiszavid.

A görögkatolikus gyerekek a **TEMLOMBAN** tanulnak, valószínű, hogy az iskola épülete használhatatlanná vált.

A református iskola a **Fő utca 156.** szám alatt működött.

A görög római iskolát az állam vette át 1924-ben.

1926-ban

FELOLVASTÁK a református presbiter gyűlésen

a VK miniszter levelét / 31978/1926.VIII. /, amelyben életveszélyes volta miatt **bezárják a görög katolikus iskolát**, s felkérlik a ref. egyházat, hogy szervezzen egy többtanerős községi iskolát.

A presbitérium semmilyen okot nem lát arra, hogy saját iskoláját feladja. Amennyiben szerveződik egy községi iskola, s az nem gátolja a ref. érdekeit, támogatni fogja.

„**1927. október 30-án** Gergely József **görög katolikus tanító kérése**, hogy a ref. iskola fogadja be 32 tanköteles növendékét az 1927-28-as tanévben délután az iskolai terembe. Alapos megfontolás után, nem. Módosítanák a kérést: Arday István református tanító egyik szobáját, minden ellenszolgáltatás nélkül átadja erre a tanévre, csupán azt kéri, hogy tanév végén hozzák rendbe.”

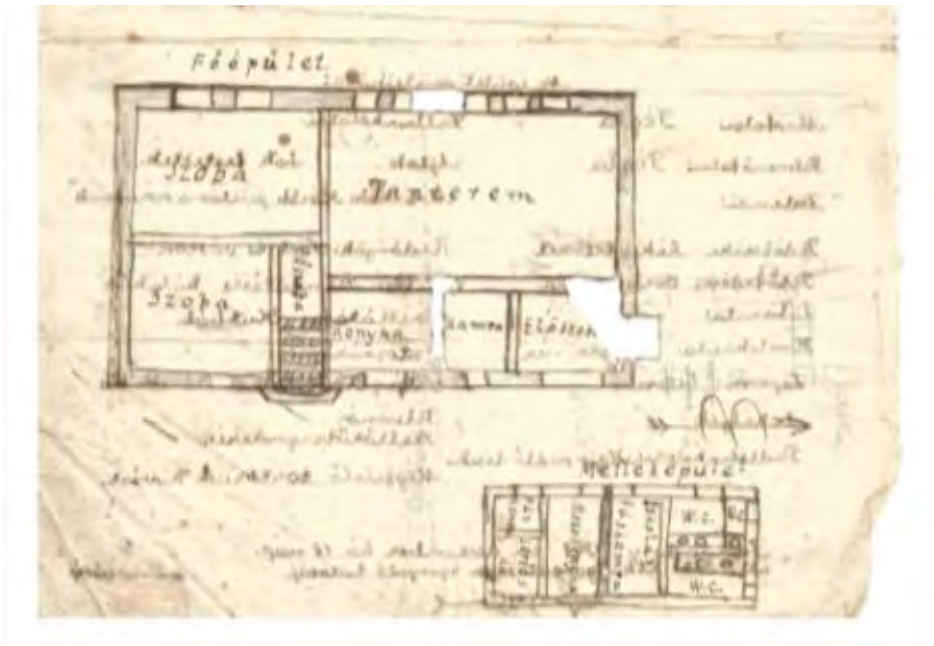
/Bár többször olvastam már ezt a részt, pedagógusként mindig elszorult a szívem.../

Az 1928-ban épült 'állami' iskola épület.

Az utca neve ekkor: Petőfi utca 186.sz./ birtok ív: 639.sz. Hsz.:400/5-a,400/6

Tanítottam az épületben:1970-től 2000-ig.../

Végre méltó lakáshoz jutott Gergely József és családja az új épületben

1938-ban a görög katolikusok száma elérte a másfélszázat.

Madarász István 1939-41-ig szolgált Tiszaadonyban.

Madarász István 1939-41 szolgálata idején történt: 1939-ben Egertől Tiszakeresny, Tiszaadonyt, Tiszavidet, Tizzaszalkát, Kopócsapátit, Kántorjánosit, Baktalórántházát és filiáit leválasztotta a Szentszék és a Mérki Apostoli Adminisztraturához csatolta.

1941. június 28-án szétvált az egyesített egyházmegye, a szatmári egyházmegye teljes területe visszakerült Magyarországhoz.

Az itteni görög katolikusok ekkor a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye alá tartoztak, ezen belül pedig a Beregi Főesperességhez, mely területe majdnem teljesen megegyezett az állami közigazgatással .

A Bereg megyei görög katolikusok többsége a ruszin nemzetiséghez tartozott, kisebb része, főként a megye déli területein ekkor már magyar ajkú. Ebben az évben készültek el a fapadok is, amelyek jelenleg is a tiszaadonyi katolikus híveket szolgálja.

Az 1930-as években özv. Demcsák Gusztávné 500 pengőt ajándékozott, hogy a templom elé egy kökeresztet helyezzenek el.

Ekkor Mosolygó Sándor látta el a papi teendőket.

1939-ben építették meg a paplakást a püspökség hozzájárulásával, Véghseő Dániel parókus vezetésével.

Az iskola felszerelési költségére táncmultság volt, mely 150 koronát jövedelmezett.

1942

A miniszter ismét kéri a 2. tanítói állás létrehozását a református presbitériumtól..

A presbitérium sajnálja, de azt javasolja, hogy a görög katolikus iskolából kialakult állami iskola és az évszázados múltra visszanyúló református iskola között az 1928-ban kötött megállapodást módosítani kell úgy, hogy az 1928-ban szervezett 1.2 osztályú ált. iskolába helyezték át a 3-8. osztályú református 3-4 osztályt. Kevés a születés. Az előző 23.3 helyett, már csak 17.7 a születési arány. Ez által nem lenne zsúfolt a református iskola.

1942-es év első felében, már csak 6 gyerek született, tehát ez egész évre kivetítve: 12 gyereket jelent.

Ardai István azt javasolja, hogy az 5-8. osztálynak 8 hónapig legyen tanítás.

Az 5-6.osztálynál ezt elfogadják, rendben, de a 7-8. osztálynál nem támogatják. Ezeknél a családoknál szükség van a nagyobb gyerekek munkájára

1949.augusztus 15-én kezdték meg a templom renoválását az egyházközösség tekintélyes férfi tagjai. Ehhez a kölcsönt az akkori kántor és tanító, Gergely József vette fel, amely rövid időn belül be is folyt az egyház pénztárába.

Ebben az évben **Szalma András hívő keresztet** állíttatott a temetőbe, melyet. **Sándor Jozefát lelkész** szentelt fel.

1951-ben az államosítás következtében a paplakást a községi tanács vette igénybe. Az egyház tulajdonába csak az 1960-as években került vissza.

Egy korabeli saját, családi fotó: Szentelésre várva

Teljes felújítás után **Tóth Elek parókus** és családja vette igénybe e lakást, amelyet 1975-ig laktak.

Az utolsó pap, aki itt lakott Orosz Lajos volt.

1978-ban összedőlt a parókia, s mivel sem az egyház, sem az állam nem finanszírozta az újjáépítést, így azóta sincs a katolikusok tulajdonában parókia.

Azóta a tiszadonyi katolikus filia nem önállóan működik, hanem Aranyosapáti anyaegyházhoz tartozik..

1990-ben a templom teljes renoválása megtörtént a hívek hozzájárulásával és segítségével.

Ma községünkben 70 görögkatolikus él.

4 éve írtam a következő emlékezést...

2015. november 22-én ünneplőbe öltözött emberek siettek a TISZAADONYI SZENT ISTVÁN GÖRÖGKATOLIKUS templom felé.

Régóta várták ezt a napot ! Ma szentelik fel a felújított, megújult gyönyörű kis templomot .

2013-ban kezdődtek a munkálatok. A felújítás közben derült ki, hogy a tornyot le kell bontani teljesen, s új süveggel kell ellátni.

Ehhez az anyagi forrás már szüknek bizonyult. A tiszadonyi görög katolikusok azonban nem csüggedtek el !

Elindítottak egy széleskörű összefogást templomuk érdekében !

Segített a Görögkeleti Egyház megye, a Kivitelező, a Tiszaadonyi Önkormányzat, a görög katolikus gyülekezet minden tagja. S velük együtt adták pénzbeli segítségüket az itt élő **REFORMÁTUS** Gyülekezet tagjai is.

Elkészült a teljes külső felújítás, sikerült teljesen új tornyot építeni, a templom környéke térburkolatot kapott.

A gyülekezett tagjai, élükön **Kocsis István atyával , Kanizsai Gyuláné gondnokkal** eltervezték, hogy ünnepélyes szentmise keretében avatják fel a megújult templomot.

Vasárnap tiszteletét tette: **dr Orosz ATANÁZ püspök úr**, valamint a beregdaróci és a kisvárdai tisztelendő urak.A szent misén részt vett **Bokross Ödön református lelki pásztor** is családjával.

A zsúfolásig megtelt templomban a misét a püspök úr tartotta .

Beszélt arról, hogy milyen nagyszerű érzés ilyen összefogást látni a mai világban. Milyen jó, mikor az emberek saját javaik gyűjtése mellett, mindig gondolnak másokra is. S ebben milyen nagyszerű példát mutatott **TISZAADONY**.

Beszélt személyes vonatkozásokról is:Több ezer szebbnél-szebb templomot látogathatott meg már eddigi élete alatt. Mégis, neki is a legkedvesebb, ahol megkeresztelték, ahol a fiatal éveit tölthette: szülőfaluja kicsike templomában érzi igazán otthon magát.

Kocsis István , aki 1999 óta szolgál Tiszaadonyban is, meghatott szavakkal köszönte meg mindenki munkáját, aki akár tevőlegesen, akár egy imával is hozzájárult a kis templom megújulásához.

A mise alatt gyönyörű egyházi énekszó vitte messzire az emelkedettség hangját a templom falain túlra is.

Szólt ez a sok gyönyörű ének az **ŐSÖKÉRT** és a **MA EMBERÉÉRT** is.

Szólt a **KIS TEMPLOMÉRT**, amelyet **ŐSEINK** megálmodtak ebben a kicsiny faluba :

A közös ima és a Himnusz elhangzása után együtt vettünk részt mindnyájan a **szere-
tendéglátáson**.

A Püspök úr és a helyi tisztelendő még egyszer köszönetet mondott a település példás összefogásáért.

Köszönetüket fejezték ki az ünnepség szervezésében munkálkodóknak még egyszer.

...és akkor felelendült a gyönyörű köszöntés, amely **MINDNYÁJUNKÉRT SZÓLT !!!** Mi még sokáig együtt maradtunk, mert összekötött bennünket ennek a szép napnak az összetartó ereje !

"Éljenek soká!

Éljenek soká!

Éljenek soká!

Számos éven át!

Egészségben, békeességben.

Éljenek soká, számos éven át!"

Harangok

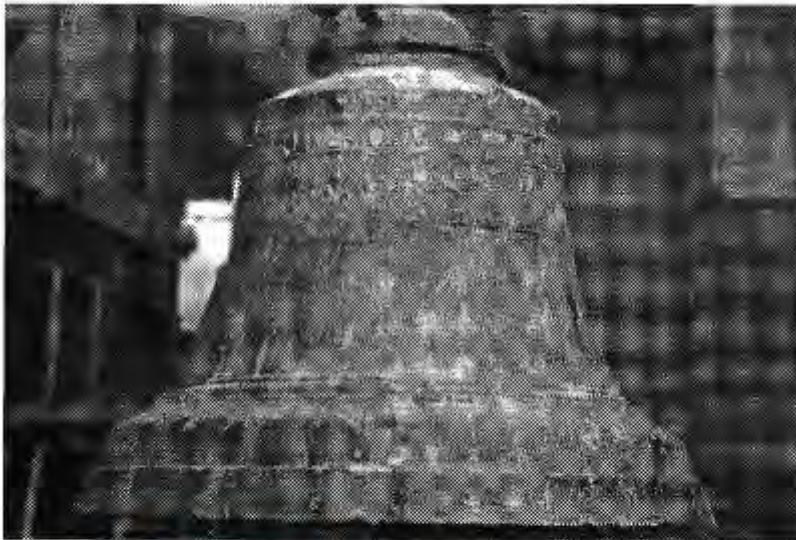
Ma Tiszaadonyban a görögkatolikus templom tornyában 2 db harang található.

A fatemplom első harangját **László István** készítette. Még ma is működő, általa készített harang Fejércsén /1818/, Jándon /1818. / található.

Tiszaadonyban a görögkatolikus harangot 1819-ben készítette. Díszítésként egy keresztet is felvitt a harangra.

„T: ADONYI HÍVEK ÖZV OROSZ JÁNOSNÉ FIA OROSZJÁN. CUR. ÉS NS. DEMETER LÁSZLÓ B: ARANYOSI F. CUR. TISZTELENDŐ: FUN-DANITS JÁNOS UR PAR. ALATT", „1819".

A második harangot **Szlezák László** öntötte: **1938-ban.**

13. kép Tiszaadony, gk. 1819

Abb. 13 Tiszaadony, griech-kath. 1819

Helyszíni adatfelvétel 1995. III. 1. és 1997. VIII. 7./

A kőtemplom építése

1897-ben a görög katolikus hívek elhatározták, hogy kőtemplomot építenek a fatemplom helyébe.

Összefogtak, és a „Barabási-hegyről”, /szülőfalumból/ ökrös szekerekkel követ hoztak, hogy hozzákezdhessenek új templomuk építéséhez.

Eközben egy Amerikában élő, volt adonyi hívő tudomást szerzett az építkezésről, és anyagilag segítette azt.

Ebből a pénzből vásárolták meg a téglát és a tető szerkezetéhez szükséges anyagokat.

A templom építése lassú mértékben haladt, teljesen csak 1903-ban készült el.

Felszentelésére 1907-ben került sor.

Ekkor még csak egy kis harangja volt a templomnak, ám 1937-ben egy újabb haranggal gazdagodott. Ebben az évben Keresztesi István és társai egy 130 kg-os haranggal ajándékozták meg a templomot.

A harang 450 pengő és a következő felirat látható rajta „

„István a nevem, az ÚR, nevét dicsérem,

Az élőket imára serkentem,

A halottakat nyugalomra kísérem

Vészben és viharban Istentű segedelmet kérek.”

E harangot Szlezák László aranykoszorús harangöntő mester készítette, s 1937. október 7-én.

A beregszászi püspökséghez tartozván az akkori püspök szentelte fel. Szent István apostoli király tiszteletére.

1835-től községünkben szolgálatot teljesítő parókusok

Antalóczy András	1835-1839
Farkas Teodor	1839-1856
Tivadar András	1856-1870
ifi. Tivadar András	1870-1876
Zloczky Kornél	1876-1891
id. Legeza Sándor	1891-1899
Szócska János	1899-1918
Simon György	1918-1948
Véghseő Dániel	1948-1953
Tóth Elek	1953-1962
Áaam péter	1962-1970
Orosz Lajos	1970-1982
Rádi Csaba László	1982-1986
Angyal Sándor	1986-1991
Szemán László	1991-1999
Kocsis István	1999-

Görög katolikus ünnepek:

Szent Bazil napja Újev)

Úrjelentés (Az Úr Jézus Krisztus megkeresztelkedése)

Három szent ünnepe

Gyertyaszentelő

Boldogasszony

Örömhírlevél

Szent György vértanú

Keresztelő szent János születése

Szent péter és pál vértanúsága

Szent Illés próféta

.Jézus Szíve változása
Szűz Mária mennybemenetele
.Szent István király
.Keresztelő szent János fejevétele
Szűz Mária oltalma
Szent Mihály
.Szűz Mária bevezetése a templomba
.Szűz Mária szeplőtelen fogantatása
Karácsony
Szent István vértanúsága
. Húsvét
Áldozósütörtök
. Jézus mennybemenetele

Lassan megismertem a **TISZAADONYI GÖRÖGKATOLIKUS GYÜLEKEZET** történetét. Most az a célom, hogy az érdeklődők is megismerjék.

Ezekhez az adatokat a tiszadonyi emberekkel történő beszélgetéseim alapján jutottam.

Külön szeretnék köszönetet mondani NAGY ANNÁNAK, aki szakdolgozatát rendelkezésemre bocsátotta.

Az egyháztörténethez az internet segítségét is igénybe vettem.

Így tisztul le a kép az érdeklődő emberek előtt :

Először katolikus templom épült Tiszadonyban.

Ezt a templomot a protestáns egyházak létrejöttekor birtokba vette a református egyház.

A hadjáratokban elpusztult, helyette építették a mai református templomot.

II. József császár a "szabad vallásgyakorlás" rendelete alapján---lehetőséget adott az itt élő katolikus lakosságnak, egy fatemplom építéséhez. Egy harangja volt.

Ezt a templomot váltotta fel az 1903-ban elkészült, s 1907-ben felszentelt kőtemplom.

1937-ben gazdagodott újabb haranggal.

1990-ben a templom teljes renoválása megtörtént a hívek hozzájárulásával és segítségével.

Ma községünkben 70 görögkatolikus él.

2014-ben egy nagyobb felújítás történt a templom belső és külső részén. Kiderült, hogy a tornyot teljesen le kell cserélni.

Békességben él Tiszaadonyban évszázadok óta a református és a katolikus lakosság.

Templomuk felújításának velük együtt örülünk !!!

TISZAADONYT TESZI ÉRTÉKESEBBÉ, SZEBBÉ !

Péter Lászlóné
nyugdíjas iskolaigazgató

Tartalom jegyzék:

Bevezetés

A görögkatolikus vallás létrejötte Beregben

A tiszadonyi görögkatolikus gyülekezet története

Harangok

A kőtemplom építése

1835-től Tiszadonyban szolgálatot teljesítő parókusok

Görögkatolikus ünnepek

Befejező gondolatok

Felhasznált források:

Nagy Anna tanítónő szakdolgozata

Sós Imre: Az Egri Érsekség levéltára /Levéltári leltárak 3. Budapest 1957/

Patay Pál: Beregi harangok

Lehoczky Tivadar: Bereg vármegye monográfiája

Zágoni Á.Károly: A nagytiszteletű Beregi Egyházmegye Emlékkönyve / A Szabolcsi Levéltár Kiadványai II. Közlemények 34.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár fond-és állagjegyzéke-A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár Kiadványai V. Segédletek 3. /Nyíregyháza, 2007/

96. Levéltári Szemle, 55./ 2005. 2. szám-Beke Margit: A katolikus egyházi közigazgatás alakulása a Kárpát-medencében 1920-1947. között

Nyírvidék, 1909 /30. évfolyam, 27-52. szám

A tiszadonyi református presbitérium jegyzőkönyvei

Személyes visszaemlékezések

Az internet szabadon felhasználható adatai

